

Meisjesbesnijdenis

Vloeberghe E, Knipscheer J, Van der Kwaak A, Naleie Z, Van den Muijsenberg M. *Versluierde pijn. Een onderzoek in Nederland naar de psychische, sociale en relationele gevolgen van meisjesbesnijdenis*. Utrecht: Stichting Pharos, 2010. 120 pagina's, € 15,00. ISBN 978-90-75955-72-9. Te bestellen via www.pharos.nl, bestelnummer 9P2009.08.

Doelgroep Hulpverleners die in aanraking komen met vrouwen die het slachtoffer zijn van meisjesbesnijdenis.

Inhoud Meisjesbesnijdenis vindt vooral plaats in de oostelijke delen van Afrika; nog steeds lopen jaarlijks drie miljoen meisjes het risico besneden te worden. *Versluierde pijn* is het verslag van een exploratief onderzoek naar de psychische, sociale en relationele gevolgen van meisjesbesnijdenis bij vrouwen die nu in Nederland wonen. Het doel van het onderzoek was het verbeteren van de psychosociale behandeling van deze slachtoffers. Hiervoor was het noodzakelijk meer inzicht te krijgen in de aard en mate waarin meisjesbesnijdenis gevolgen heeft op psychisch, sociaal en relationeel gebied. En in de factoren die belangrijk zijn bij het ontstaan van psychosociale en seksuele problemen.

De auteurs beschrijven helder welke stappen ze hebben ondernomen om de onderzoeksvragen te beantwoorden. Allereerst hebben ze aandacht besteed aan de betekenisgeving van de gevolgen van meisjesbesnijdenis, hoe de vrouwen het leven in Nederland ervaren en hoe zij met klachten en problemen omgaan. Daarna hebben ze de achtergronden beschreven: in welke landen komt meisjesbesnijde-

nis vooral voor en welke vormen zijn er? Meisjesbesnijdenis wordt vaak aan de islam toegeschreven, maar de achtergronden zijn vooral cultureel bepaald. De ingreep beschermt de maagdelijkheid, is noodzakelijk voor het vinden van een huwelijkspartner en beschermt tegen ontrouw. Het gebruik is zo wijdverbreid dat vrouwen het als normaal ervaren en er status aan ontleen. Niet-besneden zijn kan om deze reden dus ook in negatieve zin grote gevolgen hebben.

In het kwalitatieve deel worden de thema's die uit focusgroepdiscussies naar voren kwamen in interviews voorgelegd aan 66 vrouwen uit verschillende landen. Het kwantitatieve deel is met behulp van vragenlijsten uitgevoerd.

Uit de resultaten blijkt dat pijn in elk opzicht de boventoon voert. De ingreep wordt doorgaans zonder verdoving gedaan, onverwacht en soms nog steeds tegen de zin van de moeder. De gevolgen

zijn verschrikkelijk: de herinnering aan de pijn van de ingreep die telkens weer terugkomt, de pijn en ongemakken bij menstruaties, de pijn bij de eerste pogingen tot seksuele gemeenschap, het onbegrip vaak van de echtgenoot, de pijn bij de bevalling die soms zo erg is dat vrouwen afzien van meer kinderen, de reacties van omstanders bij het zien van geïnfibuleerde vrouwen, de ziekmakende pijn die vrouwen ervaren bij het spreken over de ingreep of over huwelijk en bevalling van andere vrouwen.

Het migratieaspect komt aan bod in de resultaten van de interviews: was meisjesbesnijdenis in het thuisland nog iets wat erbij hoorde – erover praten was taboe – in Nederland ontdekken vrouwen dat het hier niet voorkomt en zelfs strafbaar is. Ze uiten gevoelens van boosheid, schaamte en uitsluiting. De onderzoekers belichten het relationele aspect ten opzichte van de echtgenoot, aspecten van de relatie met moeder en dochter en het omgaan met de gevolgen, het leren accepteren. Positief is dat hier wonende vrouwen voorspellen dat bekendheid en wereldwijde aandacht helpt en dat op den duur meisjesbesnijdenis zal verdwijnen.

Oordeel Indrukwekkend en goed leesbaar verslag van onderzoek naar een pijnlijk cultureel verschijnsel en de gevolgen daarvan bij vrouwen in onze directe omgeving.

Marijke Labots

Waardering * * * * *

*	= zeer matig	****	= goed
**	= matig	*****	= niet te missen
***	= redelijk		